

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 5ης Μαρτίου 2009 (*)

«Οδηγία 96/9/ΕΚ – Νομική προστασία των βάσεων δεδομένων – Δικαίωμα ειδικής φύσης – Απόκτηση, έλεγχος ή παρουσίαση του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων – Εξαγωγή – Ουσιώδες μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων – Ηλεκτρονική βάση επίσημων νομικών δεδομένων»

Στην υπόθεση C-545/07,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Sofiyski gradski sad (Βουλγαρία) με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2007, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Δεκεμβρίου 2007, στο πλαίσιο της δίκης

Apis-Hristovich EOOD

κατά

Lakorda AD,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, Τ. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász και J. Malenovský, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: N. Nanchev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Νοεμβρίου 2008,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Apis-Hristovich EOOD, εκπροσωπούμενη από τους E. Marcov και A. Andreev, advokati,
- η Lakorda AD, εκπροσωπούμενη από τους D. Mateva και M. Mladenov, advokati,
- η Βουλγαρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Petranova και D. Drambozova, καθώς και από τον A. Ananiev,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την N. Nikolova και τον H. Krämer,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελία, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20).

2 Η αίτηση αυτή έχει υποβληθεί στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς που εκκρεμεί μεταξύ της εταιρίας Apis-Hristovich EOOD (στο εξής: Apis) και της εταιρίας Lakorda AD (στο εξής: Lakorda), δηλαδή δύο εταιριών βουλγαρικού δικαίου που εμπορεύονται ηλεκτρονικές βάσεις επίσημων νομικών δεδομένων.

Το νομικό πλαίσιο

3 Σκοπός της οδηγίας 96/9 είναι, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, «η νομική προστασία των πάσης μορφής βάσεων δεδομένων».

4 Η έννοια της βάσης δεδομένων ορίζεται, για τους σκοπούς εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας ως εξής: «η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή κατ' άλλον τρόπο».

5 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, της ίδιας αυτής οδηγίας, «η προστασία που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία δεν αφορά τα προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή ή τη λειτουργία βάσεων δεδομένων προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα».

6 Το άρθρο 2 της οδηγίας 96/9 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κοινοτικών διατάξεων που διέπουν:

α) τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή,

[...]».

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας προβλέπει ότι «οι βάσεις δεδομένων οι οποίες, λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους, αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα προστατεύονται ως τοιαύτα βάσει του δικαιώματος του δημιουργού».

8 Το άρθρο 7 της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Αντικείμενο της προστασίας», θεσπίζει το ακόλουθο δικαίωμα ειδικής φύσης (*sui generis*):

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στον κατασκευαστή μιας βάσης δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή

ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου νοείται ως:

α) “εξαγωγή”: η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιοδήποτε μορφή,

β) “επαναχρησιμοποίηση”: η πάσης μορφής διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης με διανομή αντιγράφων, εκμίσθωση, μετάδοση με άμεση επικοινωνία ή με άλλες μορφές. Η πρώτη πώληση αντιγράφου μιας βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του συνιστά ανάλωση του δικαιώματος ελέγχου της μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα.

Ο δανεισμός στο κοινό δεν συνιστά πράξη εξαγωγής ή επαναχρησιμοποίησης.

3. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να μεταβιβασθεί, εκχωρηθεί ή να παραχωρηθεί δωρεάν με συμβατική άδεια.

4. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ισχύει ανεξάρτητα από το εάν η εν λόγω βάση δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Επιπλέον, ισχύει ανεξάρτητα από το εάν το περιεχόμενο της εν λόγω βάσης δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Η προστασία των βάσεων δεδομένων βάσει του δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν θίγει ενδεχόμενα δικαιώματα επί του περιεχομένου τους.

5. Δεν επιτρέπεται η επανειλημμένη και συστηματική εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση επουσιωδών μερών του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον συνεπάγεται τη διενέργεια πράξεων που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του κατασκευαστή της βάσης.»

9 Στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας η νομική προστασία των βάσεων δεδομένων διέπεται από τον νόμο για τα δικαιώματα του δημιουργού και τα συγγενή δικαιώματα (*Zakon za avtorskoto pravo i srodnite mu prava, Darzhaven vestnik* αριθ. 56, της 29ης Ιουνίου 1993), όπως τροποποιήθηκε και δημοσιεύθηκε στην *Darzhaven vestnik* αριθ. 73, της 5ης Σεπτεμβρίου 2006 (στο εξής: ZAPSP). Οι διατάξεις του άρθρου 1, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 96/9 μεταφέρθηκαν στη βουλγαρική έννομη τάξη με το άρθρο 2, σημείο 13, των συμπληρωματικών διατάξεων του ZAPSP, του δε άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, της ίδιας οδηγίας με τα άρθρα 93B και 93B, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Ενώπιον του Sofiyski gradski sad η Apis άσκησε αγωγή με την οποία ζητεί αφενός να παύσει η Lakorda την παράνομη, κατά την ενάγουσα, εξαγωγή και επαναχρησιμοποίηση ουσιωδών μερών των δομικών στοιχείων Apis pravo («Apis νομοθεσία») και Apis praktika («Apis νομολογία»), τα οποία περιλαμβάνονται σε ένα

συνολικό σύστημα νομικών πληροφοριών της ενάγουσας, το οποίο έφερε, κατά τον κρίσιμο στην υπόθεση της κύριας δίκης χρόνο, την ονομασία Apis 5x και στη συνέχεια Apis 6, και αφετέρου την επιδίκαση αποζημίωσης για τη ζημία την οποία η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της συμπεριφοράς της Lakorda.

11 Η Apis ισχυρίζεται ότι είναι κατασκευαστής βάσης δεδομένων κατά την έννοια του ZAPSP και ότι έχει πραγματοποιήσει ουσιώδεις επενδύσεις για τη συλλογή, τον έλεγχο, τη συστηματοποίηση και την ενημέρωση των δεδομένων που περιέχονται στα δομικά στοιχεία Apis pravo και Apis praktika. Οι κυριότερες δραστηριότητες τις οποίες αφορούσαν οι επενδύσεις αυτές ήταν η ψηφιοποίηση, η μετατροπή των δεδομένων, η επεξεργασία των διορθώσεων, η τεχνολογική επεξεργασία, η ενοποίηση των κειμένων των νομοθετικών πράξεων και η νομική επεξεργασία.

12 Η Apis υποστηρίζει ότι ορισμένα πρόσωπα που είχαν εργαστεί στο τμήμα πληροφορικής της πριν ιδρύσουν τη Lakorda εξήγαγαν παρανόμως ουσιώδη μέρη των δομικών στοιχείων της, οπότε η Lakorda ήταν σε θέση να κατασκευάσει και να αρχίσει να εμπορεύεται τον Σεπτέμβριο του 2006 τα δικά της δομικά στοιχεία, με την ονομασία Balgarsko pravo («βουλγαρικό δίκαιο») και Sadebna praktika («νομολογία των δικαστηρίων»), τα οποία αποτελούν μέρος του συνολικού συστήματος νομικών πληροφοριών Lakorda legis.

13 Η Apis ισχυρίζεται ότι η Lakorda αντέγραψε, χωρίς τη συγκατάθεσή της, από το δομικό στοιχείο Apis pravo το κείμενο (σε ενοποιημένη μορφή) περισσότερων από 19 700 εγγράφων, τα οποία συνίσταντο σε ισχύουσες νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις, τροποποιητικές πράξεις, καταργητικές πράξεις και πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα. Επιπλέον, από το δομικό στοιχείο Apis pravo αντιγράφηκαν περισσότερα από 2 500 έγγραφα, τα οποία συνίσταντο σε προϊσχύσασες νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις της περιόδου 2001-2006 και τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στη συνέχεια στο Lakorda legis. Αντιγράφηκε δηλαδή και επαναχρησιμοποιήθηκε από τη Lakorda το 82,5 % του συνολικού αριθμού των εγγράφων αυτού του δομικού στοιχείου, πράγμα που αποτελεί ένα ποσοτικά ουσιώδες μέρος του περιεχομένου αυτού του δομικού στοιχείου.

14 Εξάλλου, κατά τους ισχυρισμούς της Apis, αντιγράφηκαν από τη Lakorda 2 516 μη δημοσιευμένες αποφάσεις δικαστηρίων, τις οποίες η Apis είχε συγκεντρώσει, κατόπιν άδειας των οικείων δικαστηρίων, στο δομικό στοιχείο Apis praktika και τις οποίες η Lakorda ενσωμάτωσε στο δομικό στοιχείο Sadebna praktika, πράγμα που αποτελεί, κατά την Apis, με δεδομένη την ιδιαίτερη αξία της μη δημοσιευμένης νομολογίας αυτής, ένα ποιοτικά ουσιώδες μέρος του δομικού στοιχείου Apis praktika.

15 Η Apis υποστηρίζει ότι η εξαγωγή και η επαναχρησιμοποίηση από τη Lakorda δεν αφορούσαν μόνον τα κείμενα των εγγράφων που περιλαμβάνονταν στα δομικά στοιχεία Apis pravo και Apis praktika, αλλά και ορισμένα δεδομένα συναφή με τα εν λόγω έγγραφα, και συγκεκριμένα τις παραπομπές από το ένα έγγραφο στο άλλο και τους νομικούς ορισμούς ορισμένων όρων και εννοιών. Η διάπραξη των πράξεων αυτών, για τις οποίες δεν είχε δοθεί καμία άδεια, αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα δομικά στοιχεία της Lakorda εμφανίζουν πανομοιότυπα χαρακτηριστικά με δομικά στοιχεία της Apis, όπως π.χ. σχόλια των συντακτών, διαγραμμένες παραπομπές σε αγγλικές μεταφράσεις, εντολές, πεδία, υπερκειμενικούς συνδέσμους και σημειώσεις για το ιστορικό της θέσπισης των νομοθετικών πράξεων.

16 Η Lakorda αρνείται οποιαδήποτε παράνομη εξαγωγή και επαναχρησιμοποίηση των δομικών στοιχείων της Aris. Υποστηρίζει ότι το σύστημα Lakorda legis που εκμεταλλεύεται αποτελεί καρπό ουσιώδους δικής της επένδυσης, της τάξης των 215 000 βουλγαρικών λέβα (BGN). Για τη δημιουργία του συστήματος αυτού κινητοποιήθηκε ολόκληρη ομάδα ειδικών πληροφορικής, νομικών και διαχειριστών βάσεων δεδομένων και εκπονήθηκαν πρωτότυπα λογισμικά για την κατάρτιση και την ενημέρωση βάσεων δεδομένων και την προβολή των δεδομένων, χάρη στα οποία η επεξεργασία των δεδομένων και η ανεύρεση των πληροφοριών είναι πολύ ταχύτερη και αποτελεσματικότερη απ' ό,τι στα άλλα συστήματα νομικών πληροφοριών. Κατά τη Lakorda, η διάρθρωση των δομικών στοιχείων της διαφέρει επιπλέον ριζικά από τη διάρθρωση των δομικών στοιχείων της Aris.

17 Η Lakorda ισχυρίζεται ότι, για να ολοκληρώσει το σχέδιό της, αξιοποίησε τις σχέσεις της με διάφορες εθνικές και ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές. Επιπλέον, χρησιμοποίησε πηγές στις οποίες έχει πρόσβαση το κοινό, όπως είναι η *Darzhaven vestnik* (*Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας*) και οι επίσημοι δικτυακοί τόποι των εθνικών φορέων και δικαστηρίων, πράγμα που παρέχει εξήγηση για τη μεγάλη ομοιότητα του περιεχομένου των δομικών της στοιχείων με τα αντίστοιχα της Aris, καθώς και για την, περιορισμένη πάντως, ύπαρξη κοινών χαρακτηριστικών με τα δομικά στοιχεία της Aris, όσον αφορά ιδίως τις παραπομπές σε μεταφράσεις ή τις εντολές. Εξάλλου, η Lakorda ισχυρίζεται ότι, κατά τον ZAPSP, οι επίσημες πράξεις των κρατικών οργάνων δεν καλύπτονται από την προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού.

18 Η Lakorda προσθέτει ότι η πλειονότητα των σχολίων και των υπερκειμενικών συνδέσμων που περιλαμβάνονται στο σύστημα Lakorda legis είναι το αποτέλεσμα καινοτόμου προσέγγισης, η οποία στηρίζεται σε εξαιρετικά λεπτομερή συστηματοποιημένη επεξεργασία, κατάταξη και παρουσίαση των καταχωριζόμενων πράξεων. Συγκεκριμένα, το εν λόγω σύστημα περιλαμβάνει 1 200 000 συστηματοποιημένα δεδομένα, στα οποία υπάρχει δυνατότητα εξατομικευμένης πρόσβασης, καθώς και περισσότερους από 2 700 000 υπερκειμενικούς συνδέσμους, οι οποίοι έχουν διαμορφωθεί και συστηματοποιηθεί σύμφωνα με μια μοναδική μέθοδο αναγνώρισης και κατάταξης. Εξάλλου, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δικαστικών αποφάσεων που έχουν καταχωριστεί στα συστήματα πληροφοριών αφενός της Lakorda και αφετέρου της Aris, κυρίως ως προς τα σημεία που επισημαίνονται ως ουσιώδη για τη συγκεκριμένη απόφαση. Οι τεχνικές μέθοδοι που είναι χαρακτηριστικές των δομικών στοιχείων της Aris προκύπτουν, σύμφωνα με τη Lakorda, από τους γενικούς κανόνες που ισχύουν για τη στίξη στη βουλγαρική γλώσσα.

19 Το Sofiyski gradski sad θεωρεί ότι, προκειμένου να κρίνει αν συντρέχει παράβαση στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του, πρέπει να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει το άρθρο 93B, παράγραφος 1, του ZAPSP, με το οποίο έχει μεταφερθεί στη βουλγαρική νομοθεσία το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9.

20 Το εν λόγω δικαστήριο, αφού τονίζει καταρχάς ότι το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης συνίσταται στο ζήτημα αν υπήρξε παράνομη εξαγωγή από τη Lakorda του περιεχομένου των δομικών στοιχείων της Aris και ότι το περιεχόμενο αυτό συνίσταται σε πράξεις κρατικών οργάνων, οι οποίες τελούν συνεχώς υπό τροποποίηση, συμπλήρωση ή κατάργηση, κρίνει ότι, για να εξακριβώσει αν συντρέχει παράβαση του ZAPSP, πρέπει αφενός να προσδιορίσει τον χρόνο της εν λόγω

εξαγωγής και αφετέρου να εξακριβώσει αν η εξαγωγή αυτή συνιστά μόνιμη μεταφορά ή προσωρινή μεταφορά.

21 Δεδομένου ότι ο ZAPSP δεν περιέχει ορισμό των δύο αυτών εννοιών, το αιτούν δικαστήριο θέτει το ερώτημα αν το κριτήριο που πρέπει να εφαρμόσει για να ερμηνεύσει τους όρους «μόνιμη» και «προσωρινή», οι οποίοι χρησιμοποιούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, πρέπει να στηρίζεται στη χρονική διάρκεια της μεταφοράς ή στη χρονική διάρκεια της αποθήκευσης του προϊόντος της εξαγωγής σε κάποιο άλλο υπόθεμα δεδομένων. Κατά το αιτούν δικαστήριο, αν εφαρμοστεί το δεύτερο κριτήριο, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν η βάση δεδομένων από την οποία έγινε η εξαγωγή αποθηκεύτηκε σε σκληρό υπόθεμα δεδομένων (hardware), οπότε θα πρόκειται για μόνιμη μεταφορά, ή αν αντίθετα η εν λόγω βάση δεδομένων αποθηκεύτηκε προσωρινά στην τοπική μνήμη ενός υπολογιστή, οπότε θα πρόκειται για προσωρινή μεταφορά.

22 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει εξάλλου, ενόψει του ισχυρισμού της Lakorda ότι τα δομικά στοιχεία *Apis pravo* και *Apis praktika* δεν αποτελούν ένα ουσιώδες ποσοτικό μέρος του συστήματός της Lakorda legis, ότι είναι υποχρεωμένο να ερμηνεύσει την έννοια «εξαγωγή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποσοτικά», η οποία χρησιμοποιείται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 96/9. Συναφώς θέτει το ερώτημα αν πρέπει, για να εξακριβώσει αν έχει γίνει εξαγωγή τέτοιου ουσιώδους μέρους, να συγκρίνει τον αριθμό των δεδομένων που εξήχθησαν από τα εν λόγω δομικά στοιχεία με τον αριθμό των δεδομένων των επιμέρους δομικών στοιχείων της Lakorda ή, αντίθετα, με τον αριθμό των δεδομένων αυτών ως σύνολο.

23 Το αιτούν δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τον ισχυρισμό της *Apis* ότι στο δομικό στοιχείο *Apis praktika* περιλαμβάνονται δικαστικές αποφάσεις τις οποίες συνέλεξε η ίδια από δικαστήρια στη νομολογία των οποίων δεν έχει πρόσβαση το κοινό, θέτει το ερώτημα αν το αποφασιστικό κριτήριο, για να γίνει δεκτό ότι πρόκειται για ουσιώδες ποιοτικό μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 96/9, έγκειται στη δυνατότητα πρόσβασης στα δεδομένα με σκοπό τη συλλογή τους ή στη σπουδαιότητα της πληροφοριακής αξίας των δεδομένων αυτών.

24 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο θέτει το ζήτημα αν, προκειμένου να εξακριβωθεί αν έχει γίνει εξαγωγή κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, πρέπει να συγκριθούν όχι μόνον οι βάσεις δεδομένων καθαυτές, αλλά και τα προγράμματα πληροφορικής για τη διαχείριση των βάσεων αυτών.

25 Λόγω των ερμηνευτικών αυτών δυσχερειών, το *Sofiyski gradski sad* αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πως πρέπει να ερμηνευθούν και να οριοθετηθούν μεταξύ τους οι έννοιες "μόνιμη μεταφορά" και "προσωρινή μεταφορά", προκειμένου να εξακριβωθεί

– αν έχει γίνει εξαγωγή δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, από βάση δεδομένων που είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα;

– ποιο είναι το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να γίνει δεκτό ότι έχει γίνει εξαγωγή δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, από βάση δεδομένων που είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα;

– ποια σημασία έχει για την εκτίμηση της εξαγωγής το γεγονός ότι το εξαχθέν περιεχόμενο μιας βάσης δεδομένων χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία μιας νέας βάσης δεδομένων, η οποία εμφανίζει αλλαγές έναντι της πρώτης;

2) Ποιο κριτήριο πρέπει να εφαρμόζεται κατά την ερμηνεία της έννοιας "εξαγωγή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποσοτικά", αν οι βάσεις δεδομένων έχουν καταταχθεί και χρησιμοποιούνται σε χωριστές υποκατηγορίες, οι οποίες αποτελούν αυτοτελή εμπορεύσιμα προϊόντα; Πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο το μέγεθος των βάσεων δεδομένων στο εμπορεύσιμο προϊόν ως σύνολο ή σε κάθε συγκεκριμένη υποκατηγορία;

3) Πρέπει, κατά την ερμηνεία της έννοιας "εξαγωγή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά", να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο το γεγονός ότι ορισμένος τύπος δεδομένων, για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί, αποκτήθηκαν από τον κατασκευαστή από πηγή στην οποία δεν έχει πρόσβαση το κοινό, και να συναχθεί επομένως το συμπέρασμα ότι η μόνη δυνατότητα συλλογής των δεδομένων αυτών ήταν η εξαγωγή τους από τις βάσεις δεδομένων του εν λόγω κατασκευαστή;

4) Ποια κριτήρια πρέπει να εφαρμόζονται προκειμένου να εξακριβώνεται αν έχει γίνει εξαγωγή δεδομένων από βάση δεδομένων που είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα; Μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη για το ότι έχει πραγματοποιηθεί εξαγωγή το γεγονός ότι η βάση δεδομένων του κατασκευαστή έχει ιδιαίτερη διάρθρωση και περιέχει σημειώσεις, παραπομπές, εντολές, πεδία, υπερκειμενικούς συνδέσμους και κείμενα της συντακτικής ομάδας και ότι τα στοιχεία αυτά απαντούν επίσης στη βάση δεδομένων του φερομένου ως δράστη της παράβασης; Έχει σημασία κατά την εκτίμηση αυτή το γεγονός ότι η αρχική δομή της οργάνωσης καθεμιάς από τις δύο αυτές βάσεις δεδομένων είναι διαφορετική;

5) Έχει σημασία, κατά την εξακρίβωση του αν έχει γίνει εξαγωγή, το πρόγραμμα πληροφορικής/το σύστημα για τη διαχείριση της βάσης δεδομένων, αν το πρόγραμμα/σύστημα αυτό δεν αποτελεί μέρος της βάσης δεδομένων;

6) Δεδομένου ότι κατά την οδηγία 96/9/EK και τη νομολογία του Δικαστηρίου το "ουσιώδες μέρος, αξιολογούμενο ποιοτικά ή ποσοτικά, της βάσης δεδομένων" συσχετίζεται με ουσιώδεις επενδύσεις για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση της βάσης δεδομένων, πώς πρέπει να ερμηνευθούν οι έννοιες αυτές σε σχέση με τις προσιτές στο κοινό κανονιστικές και ατομικές πράξεις των κρατικών εκτελεστικών οργάνων, τις επίσημες μεταφράσεις τους και τη νομολογία;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

26 Η Lakorda φρονεί ότι η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης δεν είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

27 Η Lakorda υποστηρίζει συναφώς ότι αντικείμενο της διαφοράς αυτής δεν είναι η ερμηνεία εννοιών που χρησιμοποιούνται στην οδηγία 96/9, όπως «εξαγωγή» ή

«ουσιώδες μέρος του περιεχομένου βάσης δεδομένων». Ισχυρίζεται ότι για την έννοια «εξαγωγή» υπάρχει ορισμός στο βουλγαρικό δίκαιο και ότι οι διατάξεις της οδηγίας τις οποίες αφορά η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης έχουν ερμηνευθεί στο παρελθόν από το Δικαστήριο. Η Lakorda προσθέτει ότι το αιτούν δικαστήριο είναι σε θέση, όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με την παράνομη εξαγωγή που προβάλλεται κατ' αυτής, να εκτιμήσει τα στοιχεία που του έχουν παράσχει οι διάδικοι, με βάση, μεταξύ άλλων, τις εκθέσεις τεχνικής και λογιστικής πραγματογνωμοσύνης που διέταξε το ίδιο, ώστε να επιλύσει τη διαφορά χωρίς να χρειάζεται την παρέμβαση του Δικαστηρίου.

28 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής απόφασης, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής απόφασης για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και τη λυσιπέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, *Bosman*, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 59, της 31ης Ιανουαρίου 2008, C-380/05, *Centro Europa 7*, Συλλογή 2008, σ. I-349, σκέψη 52, και της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-213/07, *Μηχανική*, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 32).

29 Κατά συνέπεια, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2003, C-326/00, *IKA*, Συλλογή 2003, σ. I-1703, σκέψη 27, και προαναφερθείσα απόφαση *Μηχανική*, σκέψη 33).

30 Το Δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου παρά μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ζητούμενη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2001, C-379/98, *PreussenElektra*, Συλλογή 2001, σ. I-2099, σκέψη 39, και προαναφερθείσα απόφαση *Μηχανική*, σκέψη 34).

31 Η υπό κρίση υπόθεση δεν εμπίπτει όμως σε καμία από τις κατηγορίες περιπτώσεων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη. Αντίθετα, από την περιγραφή του πραγματικού και νομικού πλαισίου της υπόθεσης της κύριας δίκης στην αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης προκύπτει –όπως άλλωστε επιβεβαιώθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση– ότι η επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την παροχή στο δικαστήριο αυτό διαφόρων διευκρινίσεων σχετικά με τις έννοιες «εξαγωγή» και «ουσιώδες μέρος», αξιολογούμενο ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9.

32 Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 234 ΕΚ, που στηρίζεται σε σαφή διάκριση των λειτουργιών μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, κάθε εκτίμηση των επίδικων περιστατικών εμπίπτει στη δικαιοδοσία του εθνικού δικαστηρίου. Ωστόσο, το Δικαστήριο, για να δώσει χρήσιμη απάντηση στο εθνικό δικαστήριο, μπορεί, σε πνεύμα συνεργασίας με το

δικαστήριο αυτό, να του παράσχει όλα τα στοιχεία που κρίνει αναγκαία (βλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, C-49/07, ΜΟΤΟΕ, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

34 Το πρώτο, το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα, τα οποία πρέπει να συνεξεταστούν, αφορούν κυρίως την έννοια της εξαγωγής, ως υλικής μεταφοράς δεδομένων, στο πλαίσιο της οδηγίας 96/9. Το δεύτερο, το τρίτο και το έκτο ερώτημα, τα οποία επίσης πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ενιαίας εξέτασης, αφορούν κυρίως την έννοια του ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, επίσης στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.

Επί του πρώτου, του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος, τα οποία αφορούν την έννοια του όρου «εξαγωγή» κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9

35 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία των εννοιών «μόνιμη μεταφορά» και «προσωρινή μεταφορά», οι οποίες χρησιμοποιούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, για να οριστεί η έννοια της εξαγωγής. Το αιτούν δικαστήριο θέτει επίσης το ζήτημα, πρώτον, σε ποιο χρονικό σημείο πρέπει να γίνει δεκτό ότι πραγματοποιείται εξαγωγή από βάση δεδομένων που είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα και, δεύτερον, αν έχει σημασία για την εξακρίβωση της ύπαρξης εξαγωγής το γεγονός ότι το ενδεχομένως εξαχθέν περιεχόμενο μιας βάσης δεδομένων χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία μιας νέας βάσης δεδομένων, η οποία εμφανίζει αλλαγές έναντι της πρώτης.

36 Το τέταρτο ερώτημα αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν, κατά την εξακρίβωση του αν έχει γίνει εξαγωγή δεδομένων από βάση δεδομένων που είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα, έχουν σημασία αφενός το γεγονός ότι τα ουσιαστικά και τεχνικά χαρακτηριστικά αυτής της βάσης δεδομένων ανευρίσκονται επίσης στη βάση δεδομένων του φερομένου ως δράστη της προσβολής του δικαιώματος ειδικής φύσης και αφετέρου η ύπαρξη διαφορών στη δομή της οργάνωσης των δύο αυτών βάσεων δεδομένων.

37 Με το πέμπτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο θέτει το ζήτημα αν έχει σημασία, για την εξακρίβωση του αν έχει γίνει εξαγωγή, το πρόγραμμα πληροφορικής που χρησιμοποιείται μεν για τη διαχείριση της βάσης δεδομένων, αλλά δεν αποτελεί μέρος της βάσης αυτής.

38 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι η έννοια «εξαγωγή» ορίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, ως «η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιοδήποτε μορφή».

39 Δεδομένου ότι η έννοια «εξαγωγή» χρησιμοποιείται σε διάφορες διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, για τις απαντήσεις στα υπό κρίση ερωτήματα πρέπει να ληφθεί υπόψη η όλη οικονομία του άρθρου αυτού (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 9ης

Οκτωβρίου 2008, C-304/07, Directmedia Publishing, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 28).

40 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, με δεδομένα αφενός τη διατύπωση που χρησιμοποιείται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9 για τον ορισμό της έννοιας της εξαγωγής και αφετέρου τον σκοπό του ειδικής φύσης δικαιώματος που έχει προβλέψει ο κοινοτικός νομοθέτης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-203/02, The British Horseracing Board κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-10415, σκέψεις 45, 46 και 51, και προαναφερθείσα απόφαση Directmedia Publishing, σκέψεις 31 έως 33), η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως στο πλαίσιο του εν λόγω άρθρου 7, ώστε να καλύπτει κάθε πράξη ιδιοποίησης ολόκληρου ή μέρους του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, χωρίς να έχει δοθεί άδεια προς τούτο, ανεξάρτητα από τη φύση και τη μορφή των χρησιμοποιούμενων μέσων (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσες αποφάσεις The British Horseracing Board κ.λπ., σκέψεις 51 και 67, και Directmedia Publishing, σκέψεις 34, 35, 37 και 38).

41 Το αποφασιστικό κριτήριο έγκειται, συναφώς, στην ύπαρξη μιας πράξης «μεταφοράς» ολόκληρου ή μέρους του περιεχομένου της σχετικής βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, είτε της ίδιας είτε διαφορετικής φύσης με το υπόθεμα αυτής της βάσης δεδομένων. Η μεταφορά αυτή συνεπάγεται ότι ολόκληρο ή μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων επαναλαμβάνεται αυτούσιο και σε ένα άλλο υπόθεμα, που δεν είναι το υπόθεμα της αρχικής βάσης δεδομένων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Directmedia Publishing, σκέψη 36).

42 Στο πλαίσιο αυτό τονίζεται, σε σχέση με το πρώτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9, ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να περιλάβει, με τον όρο «εξαγωγή», όπως χρησιμοποιείται στο εν λόγω άρθρο 7, όχι μόνον τις πράξεις «μόνιμης μεταφοράς», αλλά και όσες συνιστούν «προσωρινή μεταφορά».

43 Όπως διευκρίνισε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο σκοπός του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να αποκλειστεί ρητά η ύπαρξη κάποιου κανόνα de minimis κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της έννοιας «μεταφορά» του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9. Εξάλλου, όπως επίσης επιβεβαίωσε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ίδια η οδηγία δεν συναρτά βέβαια καμία ειδική έννομη συνέπεια προς τον μόνιμο ή, αντίθετα, τον προσωρινό χαρακτήρα της μεταφοράς. Εντούτοις, το ζήτημα της ύπαρξης μόνιμης ή προσωρινής μεταφοράς μπορεί, ανάλογα με το οικείο εθνικό δίκαιο, να έχει σημασία για την εκτίμηση της σοβαρότητας της ενδεχόμενης προσβολής του ειδικής φύσης δικαιώματος του κατασκευαστή μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων ή ακόμη και της έκτασης της ζημίας που έχει προκληθεί από την προσβολή αυτή και πρέπει να αποκατασταθεί.

44 Πρέπει να γίνει δεκτό, όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή, ότι η διάκριση μεταξύ μόνιμης μεταφοράς και προσωρινής μεταφοράς συνίσταται στη χρονική διάρκεια της αποθήκευσης, σε άλλο υπόθεμα, των στοιχείων που έχουν εξαχθεί από την αρχική βάση δεδομένων. Υπάρχει μόνιμη μεταφορά όταν τα εν λόγω στοιχεία αποθηκεύονται για μεγάλο χρονικό διάστημα σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το αρχικό, ενώ υπάρχει προσωρινή μεταφορά όταν τα στοιχεία αυτά αποθηκεύονται για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε άλλο υπόθεμα, π.χ. στην εσωτερική μνήμη ενός υπολογιστή.

45 Όσον αφορά το χρονικό σημείο της εξαγωγής από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων, το σημείο αυτό συμπίπτει με το χρονικό σημείο της αποθήκευσης των εξαχθέντων στοιχείων σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το υπόθεμα της αρχικής βάσης δεδομένων, ανεξάρτητα από το αν η αποθήκευση αυτή έχει μόνιμο ή προσωρινό χαρακτήρα.

46 Εξάλλου, ο σκοπός που επιδιώκεται με την πράξη της μεταφοράς δεν έχει καμία σημασία για την εξακρίβωση της ύπαρξης εξαγωγής. Δεν έχει δηλαδή σημασία αν η πράξη μεταφοράς έχει ως σκοπό τη δημιουργία άλλης βάσης δεδομένων, ανταγωνιστικής ή μη της αρχικής βάσης δεδομένων, ή αν η πράξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο κάποιας άλλης εμπορικής ή μη δραστηριότητας, πλην της δημιουργίας βάσης δεδομένων (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση Directmedia Publishing, σκέψεις 46 και 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

47 Ομοίως, όπως επιβεβαιώνεται από την τριακοστή όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9, δεν έχει σημασία, για την ερμηνεία της έννοιας της εξαγωγής, ούτε το αν η μεταφορά του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα καταλήγει σε διαφορετική διευθέτηση ή οργάνωση των σχετικών στοιχείων από αυτή που χαρακτηρίζει την αρχική βάση δεδομένων (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση Directmedia Publishing, σκέψη 39).

48 Κατά συνέπεια, αν μάλιστα ληφθούν υπόψη οι τεχνικές δυνατότητες αναδιοργάνωσης που υπάρχουν για τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, το γεγονός ότι ολόκληρο το περιεχόμενο ή ένα μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσης δικαίωμα ανευρίσκεται, με ορισμένες αλλαγές, σε μια άλλη βάση δεδομένων δεν εμποδίζει, καθαυτό, τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι υπήρξε εξαγωγή. Το ίδιο ισχύει και για το γεγονός ότι, όπως αναφέρει το αιτούν δικαστήριο με το τέταρτο ερώτημά του, υπάρχουν διαφορές στη δομή της οργάνωσης των δύο αυτών βάσεων δεδομένων.

49 Στο σημείο αυτό επιβάλλεται επίσης η διευκρίνιση ότι, αν αποδεικνυόταν – πράγμα που πρέπει να εκτιμήσει το αιτούν δικαστήριο– ότι το περιεχόμενο ή ένα ουσιώδες μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσης δικαίωμα μεταφέρθηκε, χωρίς την άδεια του κατασκευαστή της, σε υπόθεμα που ανήκει σε άλλο πρόσωπο, το οποίο σκοπεύει να το θέσει στη συνέχεια στη διάθεση του κοινού, με τη μορφή π.χ. μιας άλλης βάσης δεδομένων, ενδεχομένως κατόπιν αλλαγών, το γεγονός αυτό θα μπορούσε να σημαίνει ότι υπήρξε όχι μόνον εξαγωγή, αλλά και επαναχρησιμοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, αφού η έννοια της επαναχρησιμοποίησης καλύπτει κάθε χωρίς προηγούμενη άδεια πράξη διάθεσης στο κοινό του περιεχομένου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση The British Horseracing Board κ.λπ., σκέψεις 61 και 67).

50 Όπως επισήμανε η Επιτροπή, πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το γεγονός -που πρέπει επίσης να εξακριβώσει το αιτούν δικαστήριο– ότι πραγματοποιήθηκε παράνομη εξαγωγή από προστατευόμενη βάση δεδομένων με σκοπό την κατάρτιση και εμπορία νέας βάσης δεδομένων, ανταγωνιστικής προς την αρχική, θα μπορούσε ενδεχομένως να είναι κρίσιμο για την εκτίμηση της έκτασης της ζημίας που προξένησε η πράξη αυτή στον κατασκευαστή της αρχικής βάσης δεδομένων.

51 Όσον αφορά το γεγονός, στο οποίο επίσης αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο με το τέταρτο ερώτημά του, ότι ορισμένα ουσιαστικά και τεχνικά χαρακτηριστικά του

περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων ανευρίσκονται επίσης στο περιεχόμενο μιας άλλης βάσης δεδομένων, το γεγονός αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη για την ύπαρξη μεταφοράς μεταξύ αυτών των δύο βάσεων δεδομένων και, επομένως, για την ύπαρξη εξαγωγής. Όπως όμως τόνισε η Lakorda, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει κατά πόσον η σύμπτωση αυτή δεν οφείλεται σε άλλους παράγοντες, όπως είναι η χρησιμοποίηση των ίδιων πηγών για την κατάρτιση των δύο αυτών βάσεων δεδομένων και η ύπαρξη των χαρακτηριστικών αυτών στις κοινές αυτές πηγές.

52 Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, όπως επισήμανε η Βουλγαρική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία που συνέλεξε ο κατασκευαστής μιας βάσης δεδομένων από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό περιλαμβάνονται και στη βάση δεδομένων ενός άλλου κατασκευαστή δεν αρκεί, καθαυτό, ως απόδειξη της μεταφοράς από το υπόθεμα της πρώτης βάσης δεδομένων στο υπόθεμα της δεύτερης, αφού ενδέχεται ο κατασκευαστής της δεύτερης βάσης να έχει επίσης αντλήσει τα στοιχεία αυτά απευθείας από τις ίδιες πηγές. Το γεγονός αυτό πάντως μπορεί να αποτελεί ένδειξη ότι υπήρξε εξαγωγή.

53 Τέλος, όπως υποστήριξαν η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, το γεγονός –που επικαλέστηκε η Lakorda στην υπόθεση της κύριας δίκης και το οποίο αποτέλεσε την αφορμή για την υποβολή του πέμπτου ερωτήματος από το αιτούν δικαστήριο– ότι το πρόγραμμα πληροφορικής που χρησιμοποιείται για τη διαχείριση μιας βάσης δεδομένων από τον κατασκευαστή της και ενδεχόμενο δράστη προσβολής του ειδικής φύσης δικαιώματος του κατασκευαστή μιας άλλης βάσης δεδομένων είναι καινοτόμο θα μπορούσε βέβαια να έχει σημασία στο πλαίσιο της οδηγίας 91/250/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 1991, για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (ΕΕ L 122, σ. 42) (βλ., συναφώς, εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη και άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 96/9).

54 Αντίθετα, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, καθαυτό, να αποκλείσει το ενδεχόμενο να οφείλεται η παρουσία ορισμένων ή και όλων των στοιχείων που έχουν αποθηκευτεί στο υπόθεμα της βάσης δεδομένων του τεκμαιρόμενου ως δράστη της εν λόγω προσβολής στην χωρίς άδεια μεταφορά των στοιχείων αυτών από το υπόθεμα της προστατευόμενης βάσης δεδομένων.

55 Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, στο πρώτο, στο τέταρτο και στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

– Η οριοθέτηση των εννοιών «μόνιμη μεταφορά» και «προσωρινή μεταφορά», οι οποίες χρησιμοποιούνται στο άρθρο 7 της οδηγίας 96/9, στηρίζεται στο κριτήριο της χρονικής διάρκειας της αποθήκευσης των στοιχείων που έχουν εξαχθεί από μια προστατευόμενη βάση δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το υπόθεμα της εν λόγω βάσης δεδομένων. Το χρονικό σημείο της εξαγωγής, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 7, από την προστατευόμενη βάση δεδομένων, η οποία είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα, συμπίπτει με το χρονικό σημείο της αποθήκευσης σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το υπόθεμα αυτής της βάσης δεδομένων, των στοιχείων που αφορά η πράξη μεταφοράς. Αυτή η έννοια της εξαγωγής είναι ανεξάρτητη από τον σκοπό που επιδιώκει το πρόσωπο που προβαίνει στην πράξη αυτή, από τις αλλαγές που επιφέρει ενδεχομένως στο περιεχόμενο των μεταφερόμενων στοιχείων, καθώς και από τις ενδεχόμενες διαφορές στη δομή της οργάνωσης των εν λόγω βάσεων δεδομένων.

– Το γεγονός ότι ορισμένα ουσιαστικά και τεχνικά χαρακτηριστικά του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων ενός κατασκευαστή ανευρίσκονται επίσης στο περιεχόμενο μιας βάσης δεδομένων άλλου κατασκευαστή μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη για την ύπαρξη εξαγωγής, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, εκτός αν η σύμπτωση αυτή οφείλεται σε άλλους παράγοντες και όχι σε μεταφορά δεδομένων μεταξύ των εν λόγω δύο βάσεων δεδομένων. Το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία που συνέλεξε ο κατασκευαστής μιας βάσης δεδομένων από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό ανευρίσκονται επίσης στη βάση δεδομένων άλλου κατασκευαστή δεν αρκεί, καθαυτό, ως απόδειξη της εξαγωγής, αλλά μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ότι υπήρξε εξαγωγή.

– Η φύση των προγραμμάτων πληροφορικής που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση δύο ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων δεν συνιστά στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για να εξακριβωθεί κατά πόσον υπήρξε εξαγωγή κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9.

Επί του δεύτερου, του τρίτου και του έκτου ερωτήματος, τα οποία αφορούν την έννοια της φράσης «ουσιώδες μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων», κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9

56 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν πώς πρέπει να ερμηνευθεί η έννοια της εξαγωγής «ουσιώδους μέρους», αξιολογούμενου ποσοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9, αν οι οικείες βάσεις δεδομένων συνιστούν, εντός ενός συνόλου στοιχείων, χωριστές «υποκατηγορίες» (δομικά στοιχεία), οι οποίες αποτελούν αυτοτελή εμπoreύσιμα προϊόντα.

57 Με το τρίτο ερώτημα τίθεται κατ' ουσίαν το ζήτημα αν το γεγονός ότι ορισμένα από τα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι εξήχθησαν από βάση δεδομένων είχαν συλλεγεί από τον κατασκευαστή της βάσης αυτής από πηγή στην οποία δεν έχει ελεύθερη πρόσβαση το κοινό ασκεί επιρροή επί της ερμηνείας της έννοιας «ουσιώδες μέρος», αξιολογούμενο ποιοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9.

58 Με το έκτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν πώς πρέπει να ερμηνευθεί, στο πλαίσιο του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, η έννοια «ουσιώδες μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων», με δεδομένες τις διευκρινίσεις που έχει παράσχει ήδη το Δικαστήριο με τη νομολογία του, όταν η βάση δεδομένων αυτή περιλαμβάνει επίσημες πράξεις στις οποίες έχει πρόσβαση το κοινό, όπως είναι οι κανονιστικές και ατομικές πράξεις των κρατικών εκτελεστικών οργάνων, οι επίσημες μεταφράσεις τους και η νομολογία.

59 Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του ουσιώδους, αξιολογούμενου ποσοτικά, μέρους του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων συναρτάται προς τον όγκο των στοιχείων της βάσης αυτής που έχουν εξαχθεί και/ή επαναχρησιμοποιηθεί και πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της βάσης αυτής. Συγκεκριμένα, αν ένας χρήστης εξαγει ή επαναχρησιμοποιεί σημαντικό ποσοτικό μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, για την κατασκευή της οποίας υπήρξε αναγκαία η χρησιμοποίηση σημαντικών μέσων, η σχετική με το εξαχθέν ή επαναχρησιμοποιηθέν μέρος επένδυση

είναι, κατ' αναλογία, επίσης ουσιώδης (βλ. προαναφερθείσα απόφαση The British Horseracing Board κ.λπ., σκέψη 70).

60 Όπως τόνισε η Επιτροπή, στο σημείο αυτό πρέπει να προστεθεί ότι ο όγκος του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, στο υπόθεμα της οποίας έχουν μεταφερθεί στοιχεία από μια προστατευόμενη βάση δεδομένων, δεν έχει αντίθετα καμία σημασία προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσον είναι ουσιώδες το μέρος του περιεχομένου της τελευταίας αυτής βάσης το οποίο αφορά η ενδεχόμενη εξαγωγή ή επαναχρησιμοποίηση.

61 Εξάλλου, όπως τόνισαν τόσο η Aris όσο και η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, για την εκτίμηση από ποσοτική άποψη του ουσιώδους ή μη χαρακτήρα της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησης δεν μπορεί παρά να ληφθεί οπωσδήποτε υπόψη ένα σύνολο στοιχείων που προστατεύεται από το ειδικής φύσης δικαίωμα, αφενός λόγω του ότι αποτελεί βάση δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9, και αφετέρου λόγω της ουσιώδους επένδυσης που πραγματοποιήθηκε για την κατασκευή της βάσης αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

62 Κατά συνέπεια, στην περίπτωση στην οποία αναφέρεται το δεύτερο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, δηλαδή όταν ένα σύνολο στοιχείων αποτελείται από πολλές χωριστές «υποκατηγορίες», πρέπει, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον η τυχόν εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση στοιχείων από μία από αυτές τις υποκατηγορίες αφορούσε ουσιώδες ποσοτικά μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, να τεθεί προηγουμένως το ερώτημα αν η υποκατηγορία αυτή συνιστά επίσης βάση δεδομένων, κατά την έννοια της οδηγίας 96/9 (βλ., συναφώς, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-444/02, Fixtures Marketing, Συλλογή 2004, σ. I-10549, σκέψεις 19 έως 32), για την οποία πληρούνται επιπλέον τα κριτήρια προστασίας από το ειδικής φύσης δικαίωμα τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

63 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, ο όγκος των στοιχείων της οικείας υποκατηγορίας για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί και/ή επαναχρησιμοποιηθεί πρέπει να συγκριθεί με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου αυτής μόνον της υποκατηγορίας.

64 Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα αυτό και εφόσον το σύνολο των στοιχείων στο οποίο εντάσσεται η υποκατηγορία αυτή συνιστά επίσης βάση δεδομένων για την οποία μπορεί να ισχύσει η προστασία την οποία παρέχει το ειδικής φύσης δικαίωμα δυνάμει της συνδυασμένης εφαρμογής των άρθρων 1, παράγραφος 2, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9, τότε η σύγκριση πρέπει να γίνει μεταξύ του όγκου των στοιχείων της υποκατηγορίας αυτής ή, ενδεχομένως, και άλλων υποκατηγοριών, για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί και/ή επαναχρησιμοποιηθεί, και του όγκου του συνολικού περιεχομένου αυτού του συνόλου στοιχείων.

65 Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί συναφώς ότι το γεγονός ότι οι διάφορες υποκατηγορίες του ίδιου συνόλου στοιχείων διατίθενται στο εμπόριο χωριστά, ως αυτοτελή προϊόντα, δεν αρκεί, καθαυτό, για τον χαρακτηρισμό τους ως βάσεων δεδομένων οι οποίες να μπορούν επομένως να προστατεύονται από το ειδικής φύσης δικαίωμα. Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν μπορεί να στηρίζεται σε λόγους εμπορικής

φύσης, αλλά στην πλήρωση των νομικών προϋποθέσεων που θέτουν τα άρθρα 1, παράγραφος 2, και 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

66 Όσον αφορά το τρίτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, τονίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του ουσιώδους, κατά ποιοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων αναφέρεται στο μέγεθος της επένδυσης που χρειάστηκε για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου του αντικείμενου της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησης, ανεξάρτητα από το αν το αντικείμενο αυτό αντιπροσωπεύει ουσιώδες ποσοτικά μέρος του γενικού περιεχομένου της προστατευόμενης βάσης δεδομένων. Ένα αμελητέο ποσοτικά μέρος του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων μπορεί στην πραγματικότητα να αντιπροσωπεύει, από την άποψη της απόκτησης, του ελέγχου ή της παρουσίασης, σημαντική επένδυση ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *The British Horseracing Board* κ.λπ., σκέψη 71).

67 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί, λαμβάνοντας υπόψη την τεσσαρακοστή έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9, κατά την οποία η ύπαρξη του ειδικής φύσης δικαιώματος δεν συνεπάγεται τη γένεση νέου δικαιώματος επί των έργων, δεδομένων ή και στοιχείων της βάσης δεδομένων, ότι η εγγενής αξία των εξαχθέντων και/ή επαναχρησιμοποιηθέντων δεδομένων δεν αποτελεί κατάλληλο κριτήριο για τη σχετική εκτίμηση (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *The British Horseracing Board* κ.λπ., σκέψεις 72 και 78).

68 Με βάση όσα τονίστηκαν παραπάνω στη σκέψη 66 της παρούσας απόφασης, το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από προστατευόμενη από το ειδικής φύσης δικαίωμα βάση δεδομένων και/ή επαναχρησιμοποιηθεί αποκτήθηκαν από τον κατασκευαστή της βάσης αυτής από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό μπορεί, σε συνάρτηση με τη σπουδαιότητα των ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων που χρησιμοποίησε ο κατασκευαστής αυτός για να συλλέξει τα επίμαχα στοιχεία από τις εν λόγω πηγές, να ασκήσει επιρροή επί της εκτίμησης του αν υπήρξε ουσιώδης επένδυση για την «απόκτηση» των στοιχείων αυτών, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9 (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-46/02, *Fixtures Marketing*, Συλλογή 2004, σ. I-10365, σκέψεις 34 και 38), και επομένως να ασκήσει επιρροή επί του χαρακτηρισμού τους ως ουσιώδους από ποιοτική άποψη μέρους του περιεχομένου της οικείας βάσης δεδομένων.

69 Τέλος, όσον αφορά το γεγονός ότι, όπως εκθέτει το αιτούν δικαστήριο με το έκτο ερώτημά του, στην οικεία βάση δεδομένων περιλαμβάνονται επίσημα στοιχεία, στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό, πρέπει να τονιστεί ότι τόσο από τη γενικότητα της διατύπωσης που χρησιμοποιείται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9 για τον ορισμό της έννοιας της βάσης δεδομένων, όπως η έννοια αυτή χρησιμοποιείται στην εν λόγω οδηγία, όσο και από τον σκοπό της προστασίας από το ειδικής φύσης δικαίωμα, προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να προσδώσει στην έννοια αυτή ευρύ περιεχόμενο, ανεξάρτητο από λόγους αναγόμενους, μεταξύ άλλων, στο ουσιαστικό περιεχόμενο του επίμαχου συνόλου στοιχείων (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση C-444/02, *Fixtures Marketing*, σκέψεις 19 έως 21).

70 Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 96/9, το ειδικής φύσης δικαίωμα ισχύει ανεξάρτητα από το εάν η βάση δεδομένων και/ή το

περιεχόμενό της επιδέχονται προστασία βάσει, μεταξύ άλλων, του δικαιώματος του δημιουργού.

71 Το συμπέρασμα είναι, όπως τόνισε άλλωστε και η Βουλγαρική Κυβέρνηση, ότι το γεγονός που επικαλείται η Lakorda, ότι δηλαδή τα στοιχεία που περιέχονται στο σύστημα πληροφορικής της Apis δεν επιδέχονται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, διότι αποτελούν επίσημα στοιχεία, δεν αρκεί ως δικαιολογητικός λόγος για τον μη χαρακτηρισμό ως «βάσης δεδομένων», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9, του συνόλου δεδομένων το οποίο περιλαμβάνει τέτοια στοιχεία ή για τον αποκλεισμό του συνόλου αυτού από το πεδίο εφαρμογής της προστασίας από το ειδικής φύσης δικαίωμα, την οποία καθιερώνει το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής.

72 Κατά συνέπεια, όπως υποστήριξαν η Apis, η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, το γεγονός ότι όλα ή ορισμένα από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα σύνολο δεδομένων έχουν επίσημο χαρακτήρα και είναι προσιτά στο κοινό δεν απαλλάσσει το αιτούν δικαστήριο από την υποχρέωση να εξακριβώσει, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις κρίσιμες πραγματικές περιστάσεις, κατά πόσον το σύνολο αυτό αποτελεί βάση δεδομένων που επιδέχεται προστασία βάσει του ειδικής φύσης δικαιώματος για τον λόγο ότι για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του συνολικού περιεχομένου του χρειάστηκε ουσιώδης ποιοτική ή ποσοτική επένδυση (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση C-46/02, Fixtures Marketing, σκέψεις 32 έως 38).

73 Ούτε το γεγονός ότι στο περιεχόμενο μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων περιλαμβάνονται κυρίως επίσημα στοιχεία, προσιτά στο κοινό, απαλλάσσει το εθνικό δικαστήριο από την υποχρέωση να εξακριβώσει, προκειμένου να διαπιστώσει αν υπήρξε εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους του περιεχομένου αυτού, κατά πόσον τα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από την εν λόγω βάση δεδομένων και/ή επαναχρησιμοποιηθεί αποτελούν, από ποσοτική άποψη, ουσιώδες μέρος του συνολικού περιεχομένου της βάσης αυτής ή ενδεχομένως αποτελούν ουσιώδες μέρος από ποιοτική άποψη, λόγω του ότι αντιπροσωπεύουν, όσον αφορά την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίασή τους, σημαντική επένδυση ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων.

74 Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, στο δεύτερο, στο τρίτο και στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

– Το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9 έχει την έννοια ότι, όταν πρόκειται για ένα ενιαίο σύνολο στοιχείων που περιλαμβάνει χωριστές υποκατηγορίες, ο όγκος των στοιχείων για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από μια από αυτές τις υποκατηγορίες και/ή έχουν επαναχρησιμοποιηθεί πρέπει, για να εξακριβωθεί αν υπήρξε εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποσοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, να συγκριθεί με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της υποκατηγορίας αυτής, εφόσον η υποκατηγορία αυτή αποτελεί, καθαυτή, βάση δεδομένων που ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις παροχής προστασίας βάσει του ειδικής φύσης δικαιώματος. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον πάντως το εν λόγω σύνολο αποτελεί τέτοια προστατευόμενη βάση δεδομένων, η σύγκριση πρέπει να γίνει μεταξύ του όγκου των στοιχείων για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από τις διάφορες υποκατηγορίες του συνόλου αυτού και/ή επαναχρησιμοποιηθεί και του όγκου ολόκληρου του περιεχομένου του συνόλου στοιχείων αυτού.

– Το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από βάση δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσης δικαίωμα και/ή έχουν επαναχρησιμοποιηθεί αποκτήθηκαν από τον κατασκευαστή της βάσης αυτής από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό μπορεί, σε συνάρτηση με τη σπουδαιότητα των ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων που χρησιμοποίησε ο κατασκευαστής αυτός για να συλλέξει τα επίμαχα στοιχεία από τις εν λόγω πηγές, να ασκήσει επιρροή επί του χαρακτηρισμού τους ως ουσιώδους, από ποιοτική άποψη, μέρους του περιεχομένου της οικείας βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9.

– Το γεγονός ότι ένα μέρος των στοιχείων που περιέχονται σε μια βάση δεδομένων έχουν επίσημο χαρακτήρα και είναι προσιτά στο κοινό δεν απαλλάσσει το εθνικό δικαστήριο από την υποχρέωση να εξακριβώσει, προκειμένου να διαπιστώσει αν υπήρξε εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους του περιεχομένου αυτής της βάσης δεδομένων, κατά πόσον τα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από την εν λόγω βάση δεδομένων και/ή επαναχρησιμοποιηθεί αποτελούν, από ποιοτική άποψη, ουσιώδες μέρος του συνολικού περιεχομένου της βάσης αυτής ή ενδεχομένως αποτελούν ουσιώδες μέρος από ποιοτική άποψη, λόγω του ότι αντιπροσωπεύουν, όσον αφορά την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίασή τους, σημαντική επένδυση ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων.

Επί των δικαστικών εξόδων

75 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

1) **Η οριοθέτηση των εννοιών «μόνιμη μεταφορά» και «προσωρινή μεταφορά», οι οποίες χρησιμοποιούνται στο άρθρο 7 της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, στηρίζεται στο κριτήριο της χρονικής διάρκειας της αποθήκευσης των στοιχείων που έχουν εξαχθεί από μια προστατευόμενη βάση δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το υπόθεμα της εν λόγω βάσης δεδομένων. Το χρονικό σημείο της εξαγωγής, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 7, από την προστατευόμενη βάση δεδομένων, η οποία είναι προσιτή με ηλεκτρονικά μέσα, συμπίπτει με το χρονικό σημείο της αποθήκευσης σε άλλο υπόθεμα, διαφορετικό από το υπόθεμα αυτής της βάσης δεδομένων, των στοιχείων που αφορά η πράξη μεταφοράς. Αυτή η έννοια της εξαγωγής είναι ανεξάρτητη από τον σκοπό που επιδιώκει το πρόσωπο που προβαίνει στην πράξη αυτή, από τις αλλαγές που επιφέρει ενδεχομένως στο περιεχόμενο των μεταφερόμενων στοιχείων, καθώς και από τις ενδεχόμενες διαφορές στη δομή της οργάνωσης των εν λόγω βάσεων δεδομένων.**

Το γεγονός ότι ορισμένα ουσιαστικά και τεχνικά χαρακτηριστικά του περιεχομένου μιας προστατευόμενης βάσης δεδομένων ενός κατασκευαστή ανευρίσκονται επίσης στο περιεχόμενο μιας βάσης δεδομένων άλλου κατασκευαστή μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη για την ύπαρξη εξαγωγής,

κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, εκτός αν η σύμπτωση αυτή οφείλεται σε άλλους παράγοντες και όχι σε μεταφορά δεδομένων μεταξύ των εν λόγω δύο βάσεων δεδομένων. Το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία που συνέλεξε ο κατασκευαστής μιας βάσης δεδομένων από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό ανευρίσκονται επίσης στη βάση δεδομένων άλλου κατασκευαστή δεν αρκεί, καθαυτό, ως απόδειξη της εξαγωγής, αλλά μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ότι υπήρξε εξαγωγή.

Η φύση των προγραμμάτων πληροφορικής που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση δύο ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων δεν συνιστά στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για να εξακριβωθεί κατά πόσον υπήρξε εξαγωγή κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9.

2) Το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9 έχει την έννοια ότι, όταν πρόκειται για ένα ενιαίο σύνολο στοιχείων που περιλαμβάνει χωριστές υποκατηγορίες, ο όγκος των στοιχείων για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από μια από αυτές τις υποκατηγορίες και/ή έχουν επαναχρησιμοποιηθεί πρέπει, για να εξακριβωθεί αν υπήρξε εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποσοτικά, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, να συγκριθεί με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της υποκατηγορίας αυτής, εφόσον η υποκατηγορία αυτή αποτελεί, καθαυτή, βάση δεδομένων που ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις παροχής προστασίας βάσει του ειδικής φύσης δικαιώματος. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον πάντως το εν λόγω σύνολο αποτελεί τέτοια προστατευόμενη βάση δεδομένων, η σύγκριση πρέπει να γίνει μεταξύ του όγκου των στοιχείων για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από τις διάφορες υποκατηγορίες του συνόλου αυτού και/ή επαναχρησιμοποιηθεί και του όγκου ολόκληρου του περιεχομένου του συνόλου στοιχείων αυτού.

Το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από βάση δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσης δικαίωμα και/ή έχουν επαναχρησιμοποιηθεί αποκτήθηκαν από τον κατασκευαστή της βάσης αυτής από πηγές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση το κοινό μπορεί, σε συνάρτηση με τη σπουδαιότητα των ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων που χρησιμοποίησε ο κατασκευαστής αυτός για να συλλέξει τα επίμαχα στοιχεία από τις εν λόγω πηγές, να ασκήσει επιρροή επί του χαρακτηρισμού τους ως ουσιώδους, από ποιοτική άποψη, μέρους του περιεχομένου της οικείας βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9.

Το γεγονός ότι ένα μέρος των στοιχείων που περιέχονται σε μια βάση δεδομένων έχουν επίσημο χαρακτήρα και είναι προσιτά στο κοινό δεν απαλλάσσει το εθνικό δικαστήριο από την υποχρέωση να εξακριβώσει, προκειμένου να διαπιστώσει αν υπήρξε εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους του περιεχομένου αυτής της βάσης δεδομένων, κατά πόσον τα στοιχεία για τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν εξαχθεί από την εν λόγω βάση δεδομένων και/ή επαναχρησιμοποιηθεί αποτελούν, από ποιοτική άποψη, ουσιώδες μέρος του συνολικού περιεχομένου της βάσης αυτής ή ενδεχομένως αποτελούν ουσιώδες μέρος από ποιοτική άποψη, λόγω του ότι αντιπροσωπεύουν, όσον

αφορά την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίασή τους, σημαντική επένδυση ανθρώπινων, τεχνικών ή οικονομικών πόρων.

(υπογραφές)